Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Conwy a Sir Ddinbych

Cynllun Lles 2023 i 2028

Mae'r ddogfen hon yn amlinellu Cynllun Lles Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Conwy a Sir Ddinbych o dan y Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 sy'n ceisio gwneud Conwy a Sir Ddinbych yn le mwy cyfartal gyda llai o amddifadedd.

Cynnwys

Cyflwyniad 4

Sut mae'r Cynllun Lles wedi cael ei ddatblygu?...6

Datganiad Lles a'n Hamcanion 7

Lles - Mae cymunedau'n hapusach, yn fwy iach ac yn fwy gwydn i wynebu heriau, megis yr Argyfwng Newid Hinsawdd a Natur, neu'r cynnydd mewn costau byw. 12

Economi – Mae yna economi ffyniannus, a gefnogir gan weithlu medrus sy'n barod at y dyfodol 18

Cydraddoldeb – Mae'r rhai â nodweddion a ddiogelir yn wynebu llai o rwystrau 23

Tai – Mae gwell mynediad at dai o ansawdd da. 29

Darparu'r cynllun a monitro cynnydd 34

Cysylltu â Ni

Am fwy o wybodaeth ar ein Cynllun Llesiant neu ar Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Conwy a Sir Ddinbych yn gyffredinol cysylltwch â ni ar:

Post: Swyddog Datblygu Bwrdd Gwasanaethau Lleol

Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Bwlch Post 1

Conwy

LL30 9GN

E-bost: sgwrsysir@conwy.gov.uk

Phone: 01492 574059

Gall cwsmeriaid Gwasanaeth BT Relay sydd â nam ar y clyw neu ar y lleferydd gysylltu ag unrhyw wasanaeth y Cygnor trwy ddeialu 18001 cyn y rhif y maent ei angen.

Rydym yn hapus i ddarparu'r ddogfen hon mewn print bras, sain a braille.

Rydym yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg. Byddwn yn ymateb i unrhyw ohebiaeth yn y Gymraeg ac ni fydd yn arwain at oedi.

Cyflwyniad

Mae Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Conwy a Sir Ddinbych yn falch o gyflwyno'r Cynllun Lles Lleol hwn ar gyfer ein dwy sir. Mae'n ganlyniad y gwaith a ddechreuwyd yn 2021 ac mae'n cynrychioli ein casgliadau ar yr hyn rydym yn teimlo yw'r prif faes sy'n cyflwyno'r angen neu'r her fwyaf i'n cymunedau, a ble rydym yn teimlo y gall y BGC wneud y cyfraniad mwyaf heb ddyblygu gwaith da sydd eisoes yn digwydd o fewn partneriaethau a sefydliadau presennol.

Mae llawer o waith wedi'i wneud yn barod i gyrraedd y pwynt hwn, ond megis dechrau siwrnai'r BGC yw hyn. Mae'r cynllun hwn yn amlinelliad o'r hyn yr hoffem ei gyflawni, ond mae yna fwy o waith i'w wneud i ddatblygu ein rhaglen waith a byddem yn croesawu eich mewnbwn i'r rhan hon o'n sgwrs barhaus gyda'n cymunedau. Os hoffech gael eich hysbysu am ein gwaith, cyfrannu neu ddarparu adborth i ni, gallwch weld ein manylion cyswllt ar y dudalen flaenorol.

Gofyniad Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yw bod BGC yn rhoi cyfle cyffrous i wasanaethau cyhoeddus ddod at ei gilydd i herio problemau difrifol yn ein hardaloedd cymunedol. I gyflawni'r nod hwn, bydd y Bwrdd yn chwarae mwy o **Rôl Arweiniol** gyda'r Cynllun hwn nag a ganiatawyd gan y cynllun blaenorol, gan dueddu i ganolbwyntio gormod ar ddarpariaeth weithredol. Trwy hyn gobeithir y bydd y Bwrdd yn gallu rhoi cyfeiriad a rennir cryf a chyfrifoldeb am newid hirdymor effeithiol, gan ddefnyddio ein llais ar y cyd fel partneriaid i ddylanwadu ac eirioli ar ran ein cymunedau.

Wrth gwrs, mae'n rhaid i ni fod yn realistig am y cyfyngiadau ariannol a wynebir gan ein sectorau, ond ar yr un pryd ystyried hyn fel cyfle ar gyfer newid gwirioneddol effeithiol a pharhau'n agored i weithio mewn ffyrdd gwahanol. Mae'r holl bartneriaid ar y bwrdd wedi ymrwymo i gydweithio i gyflawni gwasanaethau cynaliadwy ac effeithiol sy'n atal problemau rhag codi yn yr hirdymor. Rydym eisiau cefnogi ein cymunedau i fod yn ffyniannus, gwydn ac iachach. Rydym yn dymuno cyfrannu at weledigaeth Llywodraeth Cymru o Gymru mwy cyfatal a chyfrifol ar lefel fyd-eang, ble mae gennym gymunedau cydlynol a diwylliant bywiog.

Ynglŷn â Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Conwy a Sir Ddinbych

Yn Ebrill 2016, sefydlodd Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 fwrdd statudol, a elwir yn Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC), ymhob ardal awdurdod lleol yng Nghymru. Mae Conwy a Sir Ddinbych wedi defnyddio grym o fewn y Ddeddf i uno eu Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn un BGC ar gyfer rhanbarth Conwy a Sir Ddinbych.

Mae BGC yn gasgliad o gyrff cyhoeddus sy'n cydweithio i wella lles eu sir. Mae hyn yn golygu fel grŵp bod yn rhaid i Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Conwy a Sir Ddinbych wella lles economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol ardal Conwy a Sir Ddinbych drwy weithio i gyflawni'r 7 nod Lles isod.

Mae Aelodaeth yn cynnwys uwch gynrychiolwyr o'r sefydliadau y rhestrir isod. Fodd bynnag bydd aelodaeth yn cael ei adolygu yn rheolaidd i sicrhau bod cynrychiolaeth ddigonol i gyflawni'r blaenoriaethau. Mae gennym wefan pwrpasol hefyd lle gall y cyhoedd gael mynediad i'r Asesiad a Chynllun Llesiant Lleol, yn ogystal â chofnodion cyfarfodydd, papurau cyfarfodydd bwrdd, newyddlenni ac i ganfod mwy o wybodaeth am ein partneriaid.

- Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr
- Cefnogaeth Gymundedol a Gwirfoddol Conwy
- Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
- Cyngor Sir Ddinbych
- Gyngor Gwasanaethau Gwirfoddol Sir Ddinbych
- Gwasanaeth Prawf Cenedlaethol
- Cyfoeth Naturiol Cymru
- Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru
- Heddlu Gogledd Cymru
- Swyddfa Commisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru
- Iechyd Cyhoeddus Cymru
- Llywodraeth Cymru

Sut mae'r Cynllun Lles wedi cael ei ddatblygu?

Roedd y cam cyntaf yn natblygiad y Cynllun Lles yn cynnwys aelodau Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Conwy a Sir Ddinbych yn gweithio gyda'i gilydd ar ddatblygu ein Hasesiad Lles Lleol i'r ardal, sydd ar gael i'w weld ar-lein. Rydym ni wedi cymryd y dull gweithredu ar y cyd hwn er mwyn sicrhau bod yr asesiad yn cael ei greu yn defnyddio arbenigedd, gwybodaeth a dealltwriaeth holl bartneriaid.

Mae'r asesiad yn anelu i gasglu'r cryfderau a'r pwyntiau cadarnhaol am bobl, cymunedau a mannau Conwy a Sir Ddinbych. Mae hefyd yn disgrifio'r heriau a'r cyfleodd a wynebir nawr ac i'r dyfodol. Cafodd ei lywio gan ddata, ymchwil cenedlaethol a lleol, ac yn bennaf oll, adborth a roddwyd i ni drwy ymgysylltu â'n preswylwyr, ymwelwyr a busnesau drwy 'Sgwrs y Sir'.

Yn ystod haf a'r hydref 2021 fe wnaethom siarad â chynifer o bobl â phosibl i ganfod eu barn am beth sy'n gweithio'n dda yng Nghonwy a Sir Ddinbych ac ar beth y mae angen i ni ganolbwyntio rŵan ac ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol. Fe wnaethom ofyn i bobl siarad am eu profiadau a'u cymunedau er mwyn i ni ddeall ychydig mwy am bryderon a chryfderau lleol. Roeddem hefyd yn ymgysylltu â chroestoriad eang o'r gymuned, gan gynnwys:

- Grwpiau a fforymau cymunedol, yn cynnwys ystod o ddiddordebau cymunedol mewn cymysgedd o leoliadau trefol a gwledig.
- Preswylwyr.
- Pobl anabl.
- Rhwydweithiau busnes.
- Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned.
- Pobl ifanc (drwy ysgolion a chyngor yr ysgol).
- Rhwydwaith Cydraddoldeb Hil Gogledd Cymru.
- Sefydliadau sector cyhoeddus eraill.

Fel yng ngweddill Cymru, mae gwaith ymgysylltu ac ymgynghori wedi profi'n heriol yn ystod y pandemig Covid-19. Er hynny, yn ogystal ag ymgysylltu â'r grwpiau uchod, roeddem wedi defnyddio amrywiaeth o ddulliau cyfathrebu i hybu Sgwrs y Sir, gan gynnwys y defnydd o sianeli partner mewnol a rhwydweithiau staff, fel Bwletin Conwy, newyddlen Llais y Sir, Sir Ddinbych, e-fwletinau Busnes a rhestr bostio; ond hefyd drwy

gyfryngau cymdeithasol a datganiadau i'r wasg. Roeddem hefyd yn monitro Sgwrs y Sir i sicrhau ein bod yn derbyn adborth gan bob ystod oed, pob rhan ddaearyddol o'r sir a phob maes diddordeb pwnc. Er ein bod yn hyderus ein bod wedi estyn allan at groestoriad eang o'r gymuned, o ran nodwedd a ddiogelir a daearyddol, rydym yn teimlo y gallwn wneud mwy wrth i ni weithio tuag at wella dyfnder ymgynghori gyda rhai grwpiau o bobl sydd wedi eu tangynrychioli.

Ar ddechrau 2022 roeddem wedi dechrau trafod canfyddiadau ein Hasesiad Lles yn fwy manwl a nodi'r materion strategol ble gallem wneud gwahaniaeth ar y cyd fel grŵp o bartneriaid. Cefnogwyd y gwaith hwn gan Rwydwaith Cyd-gynhyrchu Cymru. O'n dadansoddiad, roedd y Bwrdd wedi cyflwyno rhestr faith o faterion strategol. Yna cynhaliwyd cyfres o weithdai yn yr haf 2022 i flaenoriaethu meysydd â'r angen mwyaf ynghyd â themâu Cymdeithasol, Diwylliannol, Amgylcheddol ac Economaidd a datblygu atebion posibl. Gwnaed hyn drwy ystyried y synergeddau rhwng blaenoriaethau, effaith y gallai'r BGC ei gael, y goblygiadau hirdymor a ble'r oedd gwaith yn cael ei wneud eisoes. Roedd hyn wedi arwain at ailddiffinio'r cynllun yn un maes blaenoriaeth yn canolbwyntio ar **Gonwy a Sir Ddinbych yn lle mwy cyfartal gyda llai o amddifadedd.**

Cynhaliwyd ymgynghoriad pellach gyda'r cyhoedd a phartneriaid ar ein cynllun drafft rhwng Awst a Thachwedd 2022. Roedd hyn yn cynnwys trafodaethau gyda Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol a Chydbwyllgor Trosolwg a Chraffu Conwy a Sir Ddinbych. Ar ôl dadansoddi'r holl adborth a chwblhau'r drafft terfynol ym mis Tachwedd 2022, roedd sefydliadau partner wedi trafod a chadarnhau eu hymrwymiad i'n Cynllun Lles cyn ei gymeradwyo'n llawn ym Mawrth 2023.

Datganiad Lles a'n Hamcanion

Ein nod yw gwneud **Conwy a Sir Ddinbych yn lle mwy cyfartal â llai o amddifadedd.** Fel y disgrifiwyd uchod, mae ein Hasesiad Lles sydd yn archwilio data a barn bobl leol drwy lygad Nodau Lles Cymru, wedi ein cefnogi i osod y nod hwn ar gyfer ein hardal. Mae ein hamcanion felly yn cyfrannu'n uniongyrchol tuag at gyflawni'r nodau cenedlaethol. Mae hyn yn rhoi hyder i ni ein bod yn canolbwyntio'n hadnoddau ar gyflawni'r amcanion cywir a fydd o'r budd mwyaf i'n cymunedau.

Roedd ein hasesiad o les lleol yn cynnwys chwedeg o destunau ar ystod o bynciau, wedi eu trefnu fesul y saith nod lles cenedlaethol. Amlygwyd pedair ar ddeg o'r rhain fel

meysydd oedd yn peri pryder penodol neu gyfle. Daeth ‘Cymru sy’n fwy cyfartal’ i’r brig fel un oedd yn cysylltu themâu asesu lles yn fwy cyffredin, yn cyd-fynd â’r achosion craidd canlynol rydym wedi eu nodi fel rhai sy’n cyfrannu at anfantais economaidd-gymdeithasol neu anghydraddoldeb yn ein siroedd:

- Costau byw
- Angen am isadeiledd ffisegol a digidol gwell
- Diffyg hyder a dyhead
- Bylchau mewn sgiliau a chyfleoedd cyflogaeth
- Argaeledd tai iach
- Mynediad at wasanaethau
- Ymddygiad gwrthgymdeithasol
- Effaith Covid-19

Bydd ein cynllun yn ceisio mynd i’r afael ag amddifadedd a materion yn ymwneud â thlodi yng Nghonwy a Sir Ddinbych yn yr hirdymor, yn cynnwys anghydraddoldeb Cymdeithasol, Amgylcheddol, Diwylliannol ac Economaidd. Golyga’r dyhead hwn ei bod yn bosibl na fyddwn yn gweld manteision ein cynllun o fewn ei gyfnod penodol, ond ein bod yn edrych ymlaen at anghenion dwy, tair a phedair cenhedlaeth i’r dyfodol. Bydd y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn canolbwyntio ar feysydd ble, drwy gydweithio y gallwn wneud gwahaniaeth a chael effaith hirdymor. Fodd bynnag, nid ydym yn dymuno dyblygu gwaith. Mae ein Cynllun yn ymwneud â dadansoddi byrddau partneriaeth eraill sydd eisoes yn gweithio i wella rhanbarth Gogledd Cymru, fel gyda diogelwch cymunedol neu dwf economaidd.

Mae’n bwysig i ni hefyd bod cynaliadwyedd a’r argyfwng hinsawdd yn amlwg ym mhopeth a wnawn. Rhaid i unigolion a chymunedau beidio bod dan anfantais neu gael eu gadael ar ôl gan y newidiadau angenrheidiol sydd ar y gweill oherwydd Newid yn yr Hinsawdd a rhaid i ni sicrhau ein bod ninnau hefyd yn manteisio ar y cyfleoedd sydd i ddod.

Datblygiad cynaliadwy yw egwyddor pwysicaf gweithgareddau BGC Conwy a Sir Ddinbych ac rydym wedi ymrwymo i ddefnyddio’r 5 ffordd at waith (cydweithio, atal, integreiddio, hirdymor a chyfraniad) i gyflawni blaenoriaethau Lles. Wrth ddatblygu ein maes blaenoriaeth bu i ni ganolbwyntio ar y **tymor hir** drwy edrych ar dueddiadau data blaenorol, cyfredol, a rhagolygon ar gyfer y dyfodol, a hefyd drwy drafod dyheadau hir

dymor ymgyngoreion ar gyfer pob nod lles cenedlaethol. Galluogodd edrych ar dueddiadau'r dyfodol – ac ystyried peryglon a chyfleoedd cysylltiedig – ni i gynnwys yr egwyddor o **atal.** Roedd **ymgysylltu** yn egwyddor allweddol. Rydym wedi buddsoddi llawer o amser mewn cynnal trafodaethau gyda'n cymunedau yn ogystal â gweithdai sy'n canolbwyntio gyda gweithwyr proffesiynol. Rydym wedi ceisio sicrhau bod y rhain yn cynrychioli ein hardaloedd cymunedol (gan adlewyrchu oedran, rhyw, statws cymdeithasol, galwedigaethau ac ati). Nid yw datblygu ein cynllun a'i ddarparu yn gallu ac ni fydd wedi'i ynysu i un partner Bwrdd Gwasanaeth Cyhoeddus yn unig, a bydd angen **cydweithio** parhaus ac ymrwymiad holl bartneriaid i sicrhau ei lwyddiant.

Bydd gwaith cynllunio manwl pellach yn cael ei gynnal yn ystod blwyddyn gyntaf y cynllun i ddiffinio rhaglen waith ac amserlenni. Mae'r 'cynllunio manwl' hwn ble mae cydgynhyrchu a chyfraniad manwl yn gallu digwydd. Ble mae yna amser i bobl gyfrannu a thrafodaethau perthnasol, pendant i'w cynnwys. Dylid nodi nad yw'r amcanion hyn yn cael eu hystyried yn rhai byr dymor eu natur, felly maent yn debygol o gael eu cyflawni dros y tymor canolig i'r hirdymor. Fodd bynnag, dylem hefyd dderbyn nad yw popeth o fewn y Cynllun o fewn rheolaeth y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus, yn arbennig yn yr hirdymor. Er enghraifft, bydd llwyddiant ein heconomi yn dibynnu ar fwy o ffactorau y tu allan i'n cylch dylanwad nag o'i fewn.

Isod mae'r egwyddorion fydd yn berthnasol i Sut y Byddwn yn Gweithio i gyflawni'r Cynllun hwn. Dilynir hyn gan y pedwar thema allweddol y bydd y BGC yn ei ddwyn ymlaen i gefnogi ei nodi i wneud **Conwy a Sir Ddinbych yn lle mwy cyfartal gyda llai o amddifadedd.**

Sut y byddwn yn gweithio

Mae'n bwysig i ni fod y BGC yn cael ei sefydlu yn y ffordd gywir o ddechrau'r Cynllun Lles hwn, i sicrhau ei fod yn cyflawni'r buddion cywir ar gyfer ein cymunedau yn y ffordd mwyaf effeithiol ac effeithlon. Wrth ymgymryd â'n holl weithgareddau, bydd y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn gweithio ar y cyd yn ei rôl partneriaeth i:

- **Arweinyddiaeth:** Darparu cyfeiriad a rennir cryf a chyfrifoldeb am newid hirdymor effeithiol, gan ddefnyddio ein llais ar y cyd fel partneriaid i ddylanwadu ac eirioli ar ran ein cymunedau.

- **Cyd-gynhyrchu:** Mabwysiadu amgylchedd ac annog rhwydweithiau cryf, sy'n hybu ymgysylltu ystyrlon a chyfathrebu gyda'n cymunedau, cefnogi diwylliant ble mae cydgynhyrchu a chyfraniad yn ffynnu.

- **Tegwch:** Hybu tegwch, cydraddoldeb ac amrywiaeth drwy ein holl waith.

- **Gwneud penderfyniadau ar sail gwybodaeth:** Cynnal trefniadau llywodraethu sy'n caniatáu ar gyfer gwneud penderfyniadau cadarn ar sail tystiolaeth, gweithredu ar argymhellion a wnaed drwy ymchwil ac ymgysylltu o ansawdd.

- **Tryloywder:** Trefniadau rheoli perfformiad clir a thryloyw ar waith.

- **Asesu:**Sicrhau bod ein gweithgareddau a'n penderfyniadau yn cael eu hasesu ar gyfer eu heffaith yn yr hirdymor o'r Nodau Lles, yr egwyddor datblygiad cynaliadwy a phump ffordd o weithio. Mae hyn yn cynnwys cymryd i ystyriaeth anghenion tymor byr a hirdymor, defnyddio 'Meddwl am y Dyfodol' i nodi a mynd i'r afael â tharddiad achosion yr ydym yn eu hwynebu ac atal yn hytrach nag ymateb i ddigwyddiadau risg uchel ble bynnag bo hynny'n bosibl.

- **Myfyrio:** Defnyddio'r cyngor a roddwyd gan swyddfa Comisiynydd Lles Cenedlaethau'r Dyfodol, Cyfoeth Naturiol Cymru ac eraill i ganolbwyntio ar ein trafodaethau wrth i ni gymryd camau ymlaen.

- **Datblygiad:** Archwilio a chefnogi cyfleoedd ar y cyd ar gyfer hyfforddi a datblygu gweithlu fel cyfleoedd secondiad rhwng ein sefydliadau.

- **Iaith:** Cefnogi a hybu'r Gymraeg ym mhopeth yr ydym yn ei wneud, integreiddio strategaethau Cymraeg partneriaid.

Byddwn yn defnyddio'r naw egwyddor hyn ar gyfer ein holl waith wrth i ni gymryd camau ymlaen a nodwyd i gefnogi ein nod i wneud **Sir Ddinbych a Chonwy yn lle mwy cyfartal gyda llai o amddifadedd.** Dyma'r pethau y gallwn eu gwneud gyda'n gilydd y tu hwnt i rolau a chyfrifoldebau presennol ein haelodau unigol a byddant yn ein helpu i ddiffinio ein

camau a strwythuro’r cynllunio manwl fydd yn cefnogi gweithrediad y Cynllun hwn. Byddant hefyd yn ein helpu i gynnal a’n dal i gyfrif drwy fonitro a mesur ein cynnydd a’n llwyddiant.

Lles - Mae cymunedau'n hapusach, yn fwy iach ac yn fwy gwydn i wynebu heriau, megis yr Argyfwng Newid Hinsawdd a Natur, neu'r cynnydd mewn costau byw.

Beth ydym yn ei wybod nawr?

Mae ein Hasesiad Lles yn edrych ar fygythiadau i iechyd a lles. Materion sy'n achosi pryder penodol yw:

- Datblygu gwytnwch i wrthfiotigau a chyffuriau a meddyginiaethau eraill.
- Y potensial ar gyfer lledaeniad cyflym clefydau heintus mewn byd cynyddol rhyngddibynnol a rhyng-gysylltiedig (pandemig).
- Effaith posibl Newid Hinsawdd a thywydd eithafol ar iechyd y cyhoedd.
- Effaith Covid-19 ar iechyd meddwl ac emosiynol (cyfyngiadau, newid ymateb a gorbryder cysylltiedig â haint, a cholli strwythurau cefnogaeth gymdeithasol i bobl).
- Mae cymunedau yn wynebu heriau sylweddol i gwrdd â'u costau byw, gyda mwy o berygl o dlodi bwyd a thanwydd.
- Mae rhagfynegiadau hirdymor yn awgrymu y bydd y materion hyn ond yn cynyddu neu'n gwaethygu dros amser.

Roedd ein cymunedau wedi mynegi eu dymuniad i gael eu cefnogi a'u grymuso i helpu i fynd i'r afael â'r materion hyn gyda ffocws o dan arweiniad cymunedol. Roedd ein hymatebwr yn dweud "Hoffwn weld hyd yn oed mwy o fuddsoddiad mewn adnoddau i helpu'r sir cyfan fynd i'r afael â Newid Hinsawdd a gwneud cynnydd yn gynt gyda datrysiadau i leihau carbon. Rwyf eisiau gweld Cynghorau gyda'r adnoddau i helpu'r gymuned gael effaith hefyd, yn hytrach nag ond canolbwyntio ar swyddogaethau mewnol."

Pa gamau allwn ni eu cymryd?

I gefnogi'r maes hwn, isod mae rhai o'r camau y gallwn eu cymryd gyda'n gilydd fel partneriaid y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn ystod pum mlynedd y cynllun hwn:

- Ymgysylltu â phreswylwyr i wella mynediad cyfartal ac arwyddbostio i'r wybodaeth, cyngor a chymorth cywir a gwasanaethau sy'n cefnogi pobl gyda'r hyn maent ei angen i ffynnu, gan gynnwys addysg, iechyd a lles a chyflogaeth.

- Ysgogi a chefnogi grwpiau cymunedol i helpu pobl barhau'n wydn; er enghraifft, cefnogi ffordd o fyw iach neu roi cymorth gyda chostau pwysau byw.
- Gweithio gyda'n partneriaid i ddarparu gwybodaeth, cyngor a chefnogaeth i'r rheiny sydd mewn perygl o dlodi tanwydd. Byddwn hefyd yn dechrau nodi camau i ddiogelu bwyd ac ynni yn yr hirdymor ac amddiffyn ein hadnoddau naturiol.
- Cefnogi cynlluniau cludiant cynaliadwy a gwyrdd sydd yn gwella ansawdd aer cyffredinol, yn cynnwys cynlluniau teithio llesol ac iach sydd yn annog cerdded a beicio.
- Lleihau allyriadau carbon a chynyddu capasiti ynni adnewyddadwy.
- Annog a chefnogi cymunedau i leihau ac ymdopi gydag effeithiau Newid Hinsawdd, dod â'r arbenigedd cywir ynghyd, gan gynnwys profiad byw, i ddarparu a gwneud penderfyniadau gwell. Yn benodol, ymgysylltu â'r gymuned ac asesu'r risg o Newid Hinsawdd lleol yn helpu i flaenoriaethu ble mae angen addasu.
- Mynd i'r afael â'r Argyfwng Natur ac anghenion lles cymunedau, amddiffyn, adfer a datblygu bioamrywiaeth a chynefinoedd naturiol, tra'n cynyddu ac annog mynediad cyfartal i'n hamgylchedd naturiol. Mae hyn yn cynnwys mynediad i fannau cefn gwlad gwyrdd a mannau arfordirol glas.

Pwy fydd yn ymwneud â chyflawni ein camau?

Holl sefydliadau partner BGC ac eraill o bosibl gan gynnwys:

- Cyngor ar Bopeth
- Cydweithredfa Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles Gogledd Cymru
- Sefydliadau'r trydydd sector

Pa lefelau atal fydd ein camau yn eu cyflawni?

Ataliad eilaidd: Targedu camau tuag at feysydd ble mae yna berygl uchel o broblem yn codi. Dull wedi'i dargedu, sy'n uno'r egwyddor o gyffredinoliaeth gynyddol.

Sut beth fyddai llwyddiant?

Tymor byr (1 i 5 mlynedd)	Tymor Canolig (5 i 10 mlynedd)	Tymor Hir (10+ mlynedd)
Ein dealltwriaeth o effaith newid hinsawdd ar ein cymunedau yn gwella. Pan wynebir digwyddiad hinsawdd brys, mae niwed i bobl neu eiddo wedi gostwng drwy gyngor a chefnogaeth glir. Mae preswylwyr hefyd yn gallu cael mynediad i gyngor a chefnogaeth maent ei angen i gefnogi eu hiechyd a'u lles a lleihau effaith costau byw cynyddol. Mae yna fwy o fioamrywiaeth a mwy o fynediad cyfartal i fannau cefn gwlad gwyrdd a mannau arfordirol glas, o fudd i les preswylwyr.	Mae allyriadau carbon o'n hystadau yn gostwng ac mae cynefinoedd naturiol yn wydn. Mae caledi yn sgil tlodi yn lleihau a'r nifer o'r sawl sy'n wynebu tlodi bwyd a thanwydd yn gostwng. Mae'r defnydd o gynlluniau teithio cynaliadwy a llesol yn cynyddu. Ymgysylltu cymunedol wedi'i gynllunio a'i gydlynu sy'n ystyrlon.	Mae amhariad o ddigwyddiadau hinsawdd yn llai cyffredin. Mae pobl a chymunedau yn ffynnu ac yn wydn i heriau. Mae heriau hirdymor yn cael eu cydnabod a chynllunio ar eu cyfer.

Cysylltiadau i themâu eraill yn ein Cynllun Lles

Economi – Mae yna economi ffyniannus, a gefnogir gan weithlu medrus sy'n barod at y dyfodol:

Bod ag economi iach, ble mae pobl mewn gwaith diogel a gwerth chweil, gwella lles ac yn datblygu gwytnwch cymdeithasol ac economaidd.

Cydraddoldeb – Mae'r rhai â nodweddion a ddiogelir yn wynebu llai o rwystrau:

Sicrhau bod pobl o gefndiroedd amrywiol, grwpiau nad ydynt yn cael eu clywed yn aml a'r sawl dan anfantais economaidd-gymdeithasol yn cael eu clywed a helpu i ddatblygu penderfyniadau a gwasanaethau, gwella lles a datblygu gwytnwch cymdeithasol a diwylliannol.

Tai – Mae gwell mynediad at dai o ansawdd da:

Mae tai o ansawdd da, fforddiadwy ac effeithiol o ran ynni yn gwella lles unigolyn a chymuned ac yn datblygu gwytnwch yn erbyn costau byw cynyddol, tlodi tanwydd a newid hinsawdd.

Sut y byddwn yn cymhwyso'r 5 ffordd o weithio

Cydweithio

Mae pob sefydliad BGC yn cydnabod ei rôl unigol ac ar y cyd i ddarparu'r cyngor a'r cymorth mae ein cymunedau ei angen i ddatblygu gwytnwch a ffynnu.

Cyfranogi

Bydd y BGC yn parhau i gyfrannu ac ymgysylltu â'n cymunedau i archwilio pa wybodaeth a chefnogaeth maent ei angen i ddatblygu eu gwytnwch cymdeithasol, diwylliannol, economaidd ac amgylcheddol.

Integreiddio

Mae'r BGC yn cydnabod bod lles cymdeithasol, diwylliannol, economaidd ac amgylcheddol yn drawsbynciol a bydd yn mabwysiadu dull integredig i gefnogi ei gymunedau o ran meithrin gwytnwch a lleihau amddifadedd yn yr ardaloedd hyn.

Atal

Bydd y BGC yn cefnogi ein cymunedau i ddod yn fwy gwydn a pharod i ymateb i newidiadau cymdeithasol, diwylliannol, economaidd ac amgylcheddol gan atal gostyngiadau pellach mewn lles meddwl a chorfforol.

Hirdymor

Bydd y BGC yn cefnogi ein cymunedau drwy ddull cytbwys, gan sicrhau nad yw gwella lles cymunedol yn y tymor byr yn cyfaddawdu datblygu gwytnwch pellach a lleihau amddifadedd yn yr hirdymor.

Sut fydd ein camau yn cynyddu ein cyfraniad i'r Amcanion Lles

Ffyniannus

Drwy gefnogi mynediad i gyngor, gwybodaeth a chymorth mae ein cymunedau eu hangen, bydd y BGC yn helpu i leihau effaith costau byw cynyddol, mwyhau incwm a gwella cyfraniad cyffredinol i'r gymuned leol.

Iachach

Drwy gefnogi mynediad i gyngor, gwybodaeth a chymorth mae ein cymunedau ei angen, bydd y BGC yn helpu pobl i gael eu hysbysu'n well a gwneud newidiadau ffordd o fyw iachach, gan arwain at fywydau iachach.

Gwydn

Drwy gefnogi a dylanwadu lleihau Newid Hinsawdd ac addasiadau yn ein cymunedau, bydd y BGC yn helpu pobl i fod yn fwy parod a pharatoi ar gyfer effeithiau newid hinsawdd.

Cyfartal

Drwy gefnogi mynediad cyfartal at wybodaeth, cyngor a gwasanaethau, bydd y BGC yn helpu ein cymunedau i gael mynediad i'r wybodaeth a'r cymorth maent ei angen mewn ffordd nad yw'n creu anfantais.

Cymunedau Cydlynol

Drwy barhau i gyfrannu a chymryd rhan yn ein cymunedau, bydd y BGC yn helpu pobl i gysylltu a gallu cyfrannu at eu cymunedau mewn ystod o ffyrdd.

Y Gymraeg a Diwylliant Cymru

Mae ein cymunedau yn gallu cael mynediad i gefnogaeth yn eu dewis iaith. Bydd y BGC yn annog a gwella'r defnydd o'r Gymraeg mewn bywyd bob dydd.

Cyfrifoldeb byd-eang

Mae pob sefydliad BGC yn cydnabod ei rôl unigol ac ar y cyd i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr a'r defnydd o adnoddau naturiol a gwarchod yr amgylchedd a chynefinoedd naturiol. Bydd y BGC yn cefnogi ein cymunedau i helpu i leihau effaith byd-eang Newid Hinsawdd.

Economi – Mae yna economi ffyniannus, a gefnogir gan weithlu medrus sy'n barod at y dyfodol

Beth ydym yn ei wybod nawr?

Mae ein Hasesiad Lles yn edrych ar gyfleoedd gwaith yn ein siroedd. Mae'n dweud wrthym:

- Nid nifer y swyddi sydd ar gael yn unig sy'n bwysig, ond pa fathau o gyfleoedd cyflogaeth y maent yn eu cynnig, a pha mor dda y maent yn cyd-fynd â'r newidiadau yn yr economi fyd-eang ynghyd â'r blaenoriaethau lleol. Mae cyflogaeth am dâl da yn effeithio nid yn unig ar les economaidd unigolion a chymunedau, ond gall gynorthwyo gyda lles meddyliol gan ei fod yn meithrin ymdeimlad o bwrpas ac ymdeimlad o berthyn mewn cymdeithas.
- Yn ogystal â'r camgymhariad rhwng y nifer o swyddi a'r nifer o breswylwyr sy'n gweithio, mae'r ardal yn cynnwys cyflog wythnosol sylweddol is na'r cyfartaledd ar gyfer swyddi llawn amser - £451 yng Nghonwy a £501 yn Sir Ddinbych (o'i gymharu â £540 i Brydain yn gyffredinol).
- Mae yna hefyd gyfrannau uwch o swyddi rhan amser yn cael eu cynnig yn yr ardal na'r cyfartaledd cenedlaethol - 46% o weithwyr yng Nghonwy a 39% o weithwyr yn Sir Ddinbych yn rhan amser, o'i gymharu â 32% ar draws Prydain a 35% yng Nghymru.

O fewn yr hinsawdd economaidd presennol, roedd swyddi a chyflogaeth yn faes canolbwynt drwy gydol yr ymgysylltu. Roedd un ymatebwr wedi rhoi'r adborth canlynol pan ofynnwyd beth y gellir ei wella yn yr ardal i fodloni nodau lles yn y dyfodol: "cymorth a chefnogaeth i gael pobl i swyddi a chadw swyddi. Hoffi gweld mwy o swyddi lefel is parhaol yn yr ardal ac nid gwaith tymhorol yn unig. Mwy o fentrau ble mae Cynghorau yn darparu profiad gwaith i bobl â phrofiad gwaith cyfyngedig a phrofiad gwaith i bobl ag anabledd."

Pa gamau allwn ni eu cymryd?

I gefnogi'r maes hwn, isod mae rhai o'r camau y gallwn eu cymryd gyda'n gilydd fel partneriaid y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn ystod pum mlynedd y cynllun hwn:

- Cydweithio gyda chymunedau a phartneriaid i ddarparu prosiectau a mentrau a fydd yn ysgogi twf economaidd, gan gynnwys: Mae hyn yn cynnwys prosiectau Uchelgais Gogledd Cymru a Bargen Dwf Gogledd Cymru.
- Mwyhau'r buddion a ddaw gyda'n hasedau naturiol unigol a chynyddu ein cynnig twristiaeth gynaliadwy.
- Gweithio gyda phartneriaid (gan gynnwys ysgol, colegau a phrifysgolion) i sicrhau fod pobl o bob oedran, gan gynnwys y rhai diamddiffyn a'r rhai dan ein gofal ni, yn gadarn ac yn barod am gyflogaeth, addysg bellach, neu hyfforddiant. Mae hyn yn cynnwys edrych ar Sgiliau Gwyrdd ar gyfer y dyfodol.
- Darparu mwy o gyfleoedd ar gyfer gwirfoddoli, profiad gwaith a phrentisiaethau.
- Hybu swyddi sector cyhoeddus a'r trydydd sector ar y cyd i helpu gyda recriwtio a chadw staff.
- Deddfiadau caffael cyhoeddus cymdeithasol gyfrifol, o fudd i'r gadwyn gyflenwi leol a hybu economi gylchol yn lleol.
- Drwy weithio'n rhanbarthol, ac o fewn cyd-destun Strategaeth Drafnidiaeth Cymru, byddwn yn galluogi pobl dan anfantais economaidd-gymdeithasol i gael mynediad at addysg, cyflogaeth, gwasanaethau a gweithgareddau.

Pwy fydd yn ymwneud â chyflawni ein camau?

Holl sefydliadau partner BGC ac eraill o bosibl gan gynnwys:

- Ysgolion, colegau, prifysgolion a gwasanaethau ieuenctid
- Gyrfa Cymru
- Adran Gwaith a Phensiynau
- Partneriaethau fel y Bartneriaeth Sgiliau Rhanbarthol, Uchelgais Gogledd Cymru, bwrdd uchelgais datgarboneiddio Gogledd Cymru.

Pa lefelau atal fydd ein camau yn eu cyflawni?

Ataliad eilaidd: Targedu camau tuag at feysydd ble mae yna berygl uchel o broblem yn codi. Dull wedi'i dargedu, sy'n uno'r egwyddor o gyffredinoliaeth gynyddol.

Sut beth fyddai llwyddiant?

Tymor byr (1 i 5 mlynedd)	Tymor Canolig (5 i 10 mlynedd)	Tymor Hir (10+ mlynedd)
Mae'r sawl sydd angen gwaith yn cael eu cefnogi i gael gwaith. Mae yna gynnig sgiliau gwell sy'n galluogi pobl i gael mynediad i gyflogaeth gyda thâl gwell.	Mae busnesau yn cael eu denu i Gonwy a Sir Ddinbych, gan ddefnyddio'r sail sgiliau cadarn, a rhoi'r cyfleoedd cywir i bobl gael gwaith. Mae hyn yn cynnwys economi carbon isel, adfywiol a swyddi gwyrdd cynaliadwy.	Mae ein heconomi gwyrdd, cynaliadwy yn ffynnu. Mae cyfartaledd incwm aelwyd yn cynyddu.

Cysylltiadau i themâu eraill yn ein Cynllun Lles

Lles - Mae cymunedau'n hapusach, yn fwy iach ac yn fwy gwydn i wynebu heriau, megis yr Argyfwng Newid Hinsawdd a Natur, neu'r cynnydd mewn costau byw:

Sicrhau fod gan bobl fynediad i'r wybodaeth a'r cymorth maent ei angen i helpu gyda chostau byw cynyddol a thlodi bwyd a thanwydd a gwarchod adnoddau naturiol a bwyd yn yr hirdymor, yn helpu i wella gwytnwch ein heconomi leol.

Cydraddoldeb – Mae'r rhai â nodweddion a ddiogelir yn wynebu llai o rwystrau:

Mae sicrhau fod pobl o gefndiroedd amrywiol, grwpiau na glywir yn aml a'r sawl o dan anfantais economaidd-gymdeithasol â mynediad teg i gyflogaeth, dysgu a gofal iechyd, yn helpu i wella gwytnwch ein heconomi leol.

Tai – Mae gwell mynediad at dai o ansawdd da:

Darpariaeth ddigonol o dai effeithlon o ran ynni, fforddiadwy, o ansawdd da, ble gall pobl fyw yn annibynnol ac yn iach yn helpu i wella gwytnwch y gymuned leol.

Sut y byddwn yn cymhwyso'r 5 ffordd o weithio

Cydweithio

Mae pob sefydliad BGC yn cydnabod ei rôl unigol a chyfun i hybu swyddi sector cyhoeddus a'r trydydd sector i helpu gyda recriwtio a chadw staff.

Cyfranogi

Bydd y BGC yn ymgysylltu gydag asiantaethau a phartneriaid eraill i sicrhau gweithlu medrus a gwydn ac ysgogi twf mewn sectorau allweddol, gan gynnwys y sector amgylcheddol.

Integreiddio

Mae'r BGC yn cydnabod bod economi leol ffyniannus yn cael effaith uniongyrchol ar les cymdeithasol, diwylliannol ac amgylcheddol a bydd yn mabwysiadu dull integredig i gefnogi ei gymunedau o ran meithrin gwytnwch a lleihau amddifadedd yn yr ardal hon.

Atal

Bydd y BGC yn cefnogi ein cymunedau i fod yn fwy gwydn ac wedi paratoi yn well i ymateb i newidiadau economaidd, datblygu gweithlu cynaliadwy drwy atal diweithdra cynyddol a denu pobl ifanc i weithio yn y rhanbarth.

Hirdymor

Bydd y BGC yn cefnogi ein cymunedau i ddatblygu gweithlu cynaliadwy gyda sail sgiliau cadarn, cefnogi economi ffyniannus sy'n denu busnesau i'r rhanbarth, gan roi'r cyfleoedd cywir i bobl ar gyfer gwaith.

Sut fydd ein camau yn cynyddu ein cyfraniad i'r Amcanion Lles

Ffyniannus

Drwy sicrhau fod pobl o bob oedran yn barod ar gyfer gwaith, addysg bellach neu hyfforddiant, bydd y BGC yn helpu pobl i gael y sgiliau a'r wybodaeth i gael swyddi o ansawdd da, sy'n cefnogi cymunedau lleol a'r economi ehangach.

Iachach

Drwy weithio gyda'n cymunedau a'n partneriaid i ddatblygu gweithlu cynaliadwy, bydd y BGC yn helpu pobl i gael mynediad i waith diogel a gwerth chweil a chyfleoedd sgiliau, gan gyfrannu'n gadarnhaol at eu lles corfforol, meddyliol ac emosiynol.

Gwydn

Drwy weithio gyda'n cymunedau a phartneriaid i ysgogi twf economaidd mewn sectorau allweddol, bydd y BGC yn helpu i ddatblygu gweithlu gwydn ac economi ffyniannus.

Cyfartal

Drwy weithio gyda'n cymunedau a'n partneriaid i ddarparu cyfleoedd cyfartal ar gyfer gwaith, hyfforddiant ac addysg bellach, bydd y BGC yn helpu pobl o bob gallu a chefndir i gael cyfle i gyflawni eu potensial.

Cymunedau Cydlynol

Drwy weithio gyda'n cymunedau a'n partneriaid i ddarparu cyfleoedd ar gyfer gwaith, addysg bellach a hyfforddiant, bydd y BGC yn helpu i gefnogi pobl i fyw a gweithio yn eu cymunedau, gan ddatblygu'r economi leol.

Y Gymraeg a Diwylliant Cymru

Drwy weithio i fwyhau buddion ein hasedau naturiol unigryw a thwristiaeth gynaliadwy, bydd y BGC yn helpu i ddiogelu diwylliant a threftadaeth y rhanbarth, gan gynnwys y Gymraeg.

Cyfrifoldeb byd-eang

Drwy weithio gyda'n cymunedau a'n partneriaid i ddatblygu economi leol gadarn, gan gynnwys yr economi werdd a chaffael sy'n gymdeithasol gyfrifol, bydd y BGC yn helpu'r economi leol i leihau'r effaith byd-eang newid hinsawdd.

Cydraddoldeb – Mae'r rhai â nodweddion a ddiogelir yn wynebu llai o rwystrau

Beth ydym yn ei wybod nawr?

Mae ein Hasesiad o'r Effaith yn edrych ar gydraddoldeb ac amrywiaeth o fewn ein cymunedau yng Nghonwy a Sir Ddinbych. Mae'n dweud wrthym:

- Mae'r sawl o gefndiroedd amrywiol neu ag anabledd yn aml yn wynebu rhwystrau i gyflogaeth, dysgu a gofal iechyd. Mae ein poblogaeth yn fwy amrywiol ac rydym angen adlewyrchu hyn yn y gwasanaethau a ddarperir, i sicrhau mynediad a chyfle cyfartal i bawb.
- Rydym angen adlewyrchu amrywiaeth ein poblogaeth yn well wrth gynnwys pobl pan wneir penderfyniadau, gan sicrhau sylwadau gan bob grŵp.
- Mae pobl â nodweddion a ddiogelir yn fwy tebyg o fyw yn y 10% mwyaf difreintiedig o Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is (LSOA) yng Nghymru. Maent yn fwy tebyg o ddioddef o anfantais economaidd-gymdeithasol, ac effeithir arnynt yn anghymesur gan effaith y pandemig. Maent hefyd, felly yn fregus i bwysau chwyddiant costau byw.
- Bydd effeithiau Newid Hinsawdd hefyd yn cynyddu anghyfartaleddau o fewn ein cymunedau.

Mae ein hymgysylltiad grwpiau na glywir ganddynt yn aml yn awgrymu ein bod angen cydweithio i sicrhau nad ydym yn rhoi gormod o faich ar yr un cymunedau gyda cheisiadau niferus am yr un wybodaeth neu wybodaeth debyg a'n bod yn adborth ynglŷn â'r camau a gymerwyd ar sail eu hymgysylltiad.

Pa gamau allwn ni eu cymryd?

I gefnogi'r maes hwn, isod mae rhai o'r camau y gallwn eu cymryd gyda'n gilydd fel partneriaid y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn ystod pum mlynedd y cynllun hwn:

- Cefnogi Cynllun Gwrth-hiliaeth Llywodraeth Cymru i helpu i wireddu gweledigaeth Cymru fel cenedl gwrth-hiliaeth a deall sut mae hynny'n edrych i'n cymunedau.

- Lleihau anghyfartaleddau drwy sicrhau fod profiadau pobl o gefndiroedd amrywiol, grwpiau nas clywir yn aml, a'r rheiny dan anfantais economaidd-gymdeithasol yn cael eu clywed ac yn llywio penderfyniadau a datblygu ein gwasanaethau.
- Mynd i'r afael â'r baich emosiynol i'r sawl sy'n byw gydag effeithiau tlodi ac eithrio cymdeithasol, eu trin gyda'r parch a'r urddas maent yn ei haeddu.
- Drwy weithio gyda'n partneriaid a rhwydweithiau, byddwn yn gweithio i fynd i'r afael â bylchau yn ein Hasesiad Lles, comisiynu ymchwil ansawdd ac ymgysylltu.
- Meithrin cydlyniant cymunedol drwy sicrhau fod pobl yn cael eu diogelu rhag niwed, camdriniaeth a chamfanteisio.
- Sicrhau bod newid i Gymru sero net yn deg.

Pwy fydd yn ymwneud â chyflawni ein camau?

Holl sefydliadau partner BGC ac eraill o bosibl gan gynnwys:

- Cyngor ar Bopeth
- Joseph Rowntree Foundation
- Cydweithredfa Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles Gogledd Cymru
- Sefydliadau'r trydydd sector

Pa lefelau atal fydd ein camau yn eu cyflawni?

Atal cynradd: Datblygu gwytnwch - creu'r amodau ble nad yw problemau yn codi yn y dyfodol. Agwedd gyffredinol.

Sut beth fyddai llwyddiant?

Tymor byr (1 i 5 mlynedd)	**Tymor Canolig (5 i 10 mlynedd)**	**Tymor Hir (10+ mlynedd)**
Mae heriau sy'n wynebu cydlyniant cymunedol a diogelwch personol a bylchau mewn gwasanaeth	Cydgynhyrchu a datblygu gwasanaethau drwy gynnwys y sawl o grwpiau na glywir ganddynt yn aml.	Mae anghyfartaledd yn cael ei ddileu o ddarpariaeth gwasanaeth, gan ganiatáu i bawb gael mynediad i'r

Tymor byr (1 i 5 mlynedd)	Tymor Canolig (5 i 10 mlynedd)	Tymor Hir (10+ mlynedd)
neu ddarpariaeth cyngor sy’n anfanteisio’r sawl â nodwedd a ddiogelir neu’r sawl dan anfantais economaidd-gymdeithasol, yn cael eu nodi ar unwaith gyda datrysiadau uniongyrchol. Rydym yn deall ac yn gweithredu ar effeithiau anghymesur newid hinsawdd ar y sawl sy’n profi amddifadedd a rheoli trosglwyddiad i Gymru sero net yn deg.	Mae pobl yn hyderus y bydd gwasanaethau cyhoeddus yn gweithredu i’w hamddiffyn a’u helpu nhw. Mae’r cymunedau mwyaf diamddiffyn sy’n agored i amryw o anghyfartaleddau iechyd wedi eu hamgylchynu gan amgylchedd sy’n ei gwneud yn haws rheoli a chymryd camau i wella iechyd a lles - er enghraifft, lleihau cymunedau’n wynebu llygredd aer a llifogydd.	gwasanaeth maent ei angen i ffynnu. Mae holl breswylwyr yn ddiogel rhag niwed, camdriniaeth neu gamfanteisio. Mae’r sawl sy’n profi amddifadedd yn cael eu diogelu rhag effeithiau Newid Hinsawdd.

Cysylltiadau i themâu eraill yn ein Cynllun Lles

Lles - Mae cymunedau’n hapusach, yn fwy iach ac yn fwy gwydn i wynebu heriau, megis yr Argyfwng Newid Hinsawdd a Natur, neu’r cynnydd mewn costau byw:

Sicrhau bod pobl o gefndiroedd amrywiol, grwpiau na glywir yn aml a’r sawl dan anfantais economaidd-gymdeithasol yn cael mynediad teg a chyfartal i’r wybodaeth a’r cymorth maent ei angen i’w helpu gyda chostau byw cynyddol a’r tlodi bwyd a thanwydd a diogelu bwyd ac adnoddau naturiol yn yr hirdymor, yn helpu i leihau anghyfartaleddau a dileu rhwystrau.

Economi – Mae yna economi ffyniannus, a gefnogir gan weithlu medrus sy'n barod at y dyfodol:

Mae sicrhau fod pobl o gefndiroedd amrywiol, grwpiau na glywir yn aml a'r sawl o dan anfantais economaidd-gymdeithasol â mynediad teg i gyflogaeth, dysgu a gofal iechyd, yn helpu i leihau anghyfartaleddau a dileu rhwystrau.

Tai – Mae gwell mynediad at dai o ansawdd da:

Mae sicrhau fod pobl o gefndiroedd amrywiol, grwpiau na glywir yn aml a'r sawl o dan anfantais economaidd-gymdeithasol â mynediad teg i dai effeithiol o ran ynni, fforddiadwy, o ansawdd da ble gall pobl fyw yn annibynnol ac yn iach, yn helpu i leihau anghyfartaleddau a dileu rhwystrau.

Sut y byddwn yn cymhwyso'r 5 ffordd o weithio

Cydweithio

Mae pob sefydliad BGC yn cydnabod ei rôl unigol ac ar y cyd i leihau anghyfartaleddau a sicrhau bod pobl o gefndiroedd amrywiol, na glywir yn aml a'r sawl dan anfantais economaidd-gymdeithasol yn cael cyfle i wneud penderfyniadau a datblygu gwasanaethau.

Cyfranogi

Bydd y BGC yn parhau i ymgysylltu a sicrhau bod profiad byw o gymunedau amrywiol yn llywio penderfyniadau a datblygu ein gwasanaethau.

Integreiddio

Mae'r BGC yn cydnabod bod mynediad cyfartal i'n cymunedau yn rhan annatod o ddarparu ein blaenoriaethau ac felly yn sail i ddarparu ein Cynllun Lles.

Atal

Bydd y BGC yn gweithio gyda'n partneriaid a rhwydweithiau i ymgymryd ag ymchwil o ansawdd ac ymgysylltu i fynd i'r afael â bylchau yn ein Hasesiad Lles gyda'r nod o barhau i atal anghyfartaleddau yn y dyfodol a dileu rhwystrau.

Hirdymor

Bydd y BGC yn gweithio gyda phartneriaid, rhwydweithiau a chymunedau i sicrhau bod anghyfartaledd yn cael ei ddileu o ddarpariaeth gwasanaeth, gan alluogi pawb i gael mynediad i'r cyngor, cymorth a'r gwasanaethau maent eu hangen i ffynnu.

Sut fydd ein camau yn cynyddu ein cyfraniad i'r Amcanion Lles

Ffyniannus

Drwy ddileu rhwystrau a lleihau anghyfartaleddau, bydd y BGC yn helpu pobl o bob gallu a chefndir i gael y cyfle i gyflawni eu potensial.

Iachach

Drwy gynnwys ac ymgysylltu â phobl o amrywiol gymunedau i wneud penderfyniadau a datblygu gwasanaethau, bydd y BGC yn helpu pobl i wynebu llai o anghyfartaleddau iechyd.

Gwydnwch

Drwy weithio gyda'n cymunedau a phartneriaid i leihau anghyfartaleddau a lleihau rhwystrau, bydd y BGC yn helpu i fynd i'r afael ag eithrio cymdeithasol a gwneud cymunedau yn fwy gwydn.

Cyfartal

Drwy weithio gyda'n partneriaid i leihau anghyfartaledd a dileu rhwystrau, bydd y BGC yn cefnogi ein cymunedau a phawb sy'n byw ynddynt, beth bynnag eu cefndir neu amgylchiadau.

Cymunedau Cydlynol

Drwy weithio gyda'n partneriaid i amddiffyn pobl rhag niwed, camdriniaeth a chamfanteisio, bydd y BGC yn helpu i feithrin cydlyniant cymunedol.

Y Gymraeg a Diwylliant Cymru

Drwy weithio gyda'n partneriaid i leihau anghyfartaleddau a lleihau rhwystrau, bydd y BGC yn helpu i gefnogi'r amrywiol ddiwylliannau o fewn ein cymunedau a diogelu'r iaith Gymraeg.

Cyfrifoldeb byd-eang

Drwy gefnogi ein cymunedau i ymateb i effeithiau newid hinsawdd, bydd y BGC yn helpu i sicrhau bod y camau a gymerir i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr yn deg ac yn gymesur.

Tai – Mae gwell mynediad at dai o ansawdd da.

Beth ydym yn ei wybod nawr?

Mae ein Hasesiad Lles yn edrych ar y ddarpariaeth tai yn ein siroedd. Mae'n dweud wrthym:

- Bod tai o ansawdd da a charbon isel yn hanfodol ar gyfer lles unigolyn a chymuned, gan ddarparu diogelwch, preifatrwydd, iechyd da a lle ar gyfer hunaniaeth bersonol, twf a datblygiad.
- Mae'r galw am gefnogaeth digartrefedd wedi cynyddu'n sylweddol yn y blynyddoedd diweddar, sy'n cynnwys maint gwaith achos cyffredinol sy'n ymwneud â gwaith ataliol. Wrth i gyllid dynhau a chostau godi, byddwn yn gweld cynnydd pellach yn y nifer sy'n ddigartref.
- Mae amgylchedd corfforol unigolyn, gan gynnwys mynediad i fannau gwyrdd, yn chwarae rôl allweddol; gyda iechyd gwael yn gysylltiedig â digartrefedd, llety o ansawdd gwael a thlodi tanwydd. Mae ffactorau risg iechyd meddwl gwael yn effeithio'n anghymesur ar bobl o grwpiau risg uwch ac wedi eu gwthio i'r cyrion, gan gynnwys pobl ddigartref. Roedd astudiaeth ddiweddar wedi canfod yr adroddwyd am fwy o gleifion oedd wedi marw o hunanladdiad â phroblemau economaidd, gan gynnwys digartrefedd (Canolfan Iechyd Meddwl a Diogelwch, 2016)
- Yn y flwyddyn hyd at Mawrth 2021, roedd 439 o gartrefi newydd wedi eu hadeiladu yn yr ardal (310 ym Mwrdeistref Sirol Conwy, 124 yn Sir Ddinbych), er gwaethaf Cynlluniau Datblygu Lleol (CDLl) yn rhagweld y gofyn am anheddau newydd blynyddol o tua 950 o gartrefi ar draws y ddau awdurdod lleol.
- Roedd mynediad i dai fforddiadwy wedi'i amlygu fel pryder penodol ymhlith preswylwyr drwy Sgwrs y Sir. Yn Awst 2021, cyfartaledd pris tŷ ar gyfer eiddo ym Mwrdeistref Sirol Conwy oedd £202,485, a £181,538 yn Sir Ddinbych.

Mae'r dyfyniad uniongyrchol hwn o'r dadansoddiad ar-lein, ble gofynnwyd i'r ymatebwr beth gellir ei wella, yn rhoi blas o'r adborth a phryderon a roddwyd drwy gydol yr ymgysylltu ac yn arbennig grwpiau ffocws y cyhoedd a chynghorwyr. "Mwy o dai fforddiadwy ar gael i bobl leol. Mae prisiau tai wedi cynyddu'n sydyn dros y flwyddyn ddiweddaf ac allan o gyrraedd llawer o bobl, gan gynnwys pobl ifanc sy'n methu aros yn eu cymunedau."

Pa gamau allwn ni eu cymryd?

I gefnogi'r maes hwn, isod mae rhai o'r camau y gallwn eu cymryd gyda'n gilydd fel partneriaid y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn ystod pum mlynedd y cynllun hwn:

- Cefnogi dull Ailgartrefu Cyflym Llywodraeth Cymru i atal digartrefedd a sicrhau bod unrhyw achosion ohono yn brin, yn fyr ac nid yn cael ei ailadrodd.
- Adolygu faint o dai sydd ar gael yn ein sir i sicrhau bod yna ddarpariaeth o ansawdd sy'n ateb anghenion preswylwyr, eu cynorthwyo i arwain bywydau annibynnol mewn llety priodol am gymaint â phosibl.
- Nodi'r rhwystrau sy'n ymwneud ag amgylchedd uniongyrchol pobl, fel mannau gwyrdd a glas, sy'n effeithio ar ansawdd eu bywyd a chyfranogiad dinesig.
- Gweithio gyda'n cymunedau i nodi a goresgyn rhwystrau i dai, gan sicrhau mynediad teg i gyngor a gwybodaeth ar ddewisiadau sydd ar gael a llwybrau i dai.
- Eirioli safonau tai sy'n cefnogi iechyd da pobl a theuluoedd sy'n byw ynddynt, gan gynnwys hybu tai carbon isel sy'n fforddiadwy i'w rhedeg ac yn wydn o ran effeithiau newid hinsawdd.
- Dod â phartneriaid hen a newydd ynghyd i adolygu dulliau arloesol ar gyfer darparu ac uwchraddio tai.

Pwy fydd yn ymwneud â chyflawni ein camau?

Holl bartneriaid BGC ac o bosibl cyrff eraill, gan gynnwys:

- Dŵr Cymru
- Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig
- Tai Iach
- Y Sector Rhentu Preifat
- Yr Ymddiriedolaeth Arbed Ynni
- Rheoli Adeiladu

Pa lefelau atal fydd ein camau yn eu cyflawni?

Gwaith ataliol trydyddol: Ymyrryd unwaith y bydd yna broblem, i'w atal rhag gwaethygu a'i atal rhag ailddigwydd yn y dyfodol. Dull ymyrryd.

Sut beth fyddai llwyddiant?

Tymor byr (1 i 5 mlynedd)	Tymor Canolig (5 i 10 mlynedd)	Tymor Hir (10+ mlynedd)
Mae preswylwyr yn cael eu hysbysu'n well am ddewisiadau tai a llwybrau i dai. Tai diogel. Mae'r sawl sy'n wynebu digartrefedd yn cael cymorth i ddod o hyd i lety o fewn amserlen resymol.	Mae nifer ac ansawdd tai yn cynyddu. Mae achosion o ddigartrefedd yn lleihau.	Bydd anghenion tai yn cael ei ddiwallu. Bydd achosion o ddigartrefedd yn brin, yn fyr ac ni fydd yn cael ei ailadrodd. Mae cartrefi yn fwy effeithiol o ran ynni.

Cysylltiadau i themâu eraill yn ein Cynllun Lles

Lles - Mae cymunedau'n hapusach, yn fwy iach ac yn fwy gwydn i wynebu heriau, megis yr Argyfwng Newid Hinsawdd a Natur, neu'r cynnydd mewn costau byw:

Bydd sicrhau bod gan bobl fynediad i'r wybodaeth a'r cymorth maent ei angen yn eu helpu i gael mynediad i'r datrysiadau tai cywir, sy'n gwella eu hansawdd bywyd a lles.

Cydraddoldeb – Mae'r rhai â nodweddion a ddiogelir yn wynebu llai o rwystrau:

Sicrhau bod pobl o gefndiroedd amrywiol, grwpiau na glywir yn aml a'r sawl dan anfantais economaidd-gymdeithasol yn ymwneud â gwneud penderfyniadau a datblygu gwasanaethau ac nad ydynt wedi eu heithrio yn gymdeithasol yn eu helpu i gael mynediad i'r datrysiadau tai cywir.

Economi – Mae yna economi ffyniannus, a gefnogir gan weithlu medrus sy'n barod at y dyfodol:

Bydd sicrhau gweithlu medrus a chynaliadwy yn helpu i ddarparu'r adnoddau mae'r sector tai eu hangen i fodloni'r galw am dai.

Sut y byddwn yn cymhwyso'r 5 ffordd o weithio

Cydweithio

Mae pob sefydliad BGC yn cydnabod ei rôl unigol ac ar y cyd i helpu ein cymunedau gael mynediad i dai o ansawdd da a chefnogi atal digartrefedd.

Cyfranogi

Bydd y BGC yn ymgysylltu gydag asiantaethau a phartneriaid eraill yn yr ardal hon i gefnogi mynediad i dai o ansawdd ac atal digartrefedd.

Integreiddio

Mae'r BGC yn cydnabod bod mynediad i dai o ansawdd da yn cael effaith uniongyrchol ar les cymdeithasol, diwylliannol ac amgylcheddol a bydd yn mabwysiadu dull integredig i gefnogi ei gymunedau o ran meithrin gwytnwch a lleihau amddifadedd yn yr ardal hon.

Atal

Bydd y BGC yn gweithio gyda phartneriaid a rhwydweithiau i helpu i leihau ac atal digartrefedd a lleihau rhwystrau sy'n cael effaith negyddol ar ansawdd bywyd pobl a chyfranogiad dinesig, gan atal gostyngiad lles ymhellach.

Hirdymor

Bydd y BGC yn gweithio gyda phartneriaid, rhwydweithiau a chymunedau i sicrhau bod darpariaeth tai yn gynaliadwy ac yn cael effaith gadarnhaol ar fywydau pobl.

Sut fydd ein camau yn cynyddu ein cyfraniad i'r Amcanion Lles

Ffyniannus

Drwy gefnogi darpariaeth tai o ansawdd da y gall pobl eu fforddio, bydd y BGC yn helpu i wella ansawdd bywyd pobl.

Iachach

Drwy gefnogi darpariaeth tai o ansawdd da, fforddiadwy, bydd y BGC yn helpu i wella lles cymunedol, diogelwch, preifatrwydd, iechyd da a lle ar gyfer hunaniaeth bersonol, twf a datblygiad.

Gwydnwch

Drwy gefnogi darpariaeth tai fforddiadwy, o ansawdd da, bydd y BGC yn helpu i leihau amddifadedd sy'n gysylltiedig â digartrefedd a thai o ansawdd gwael, gan wneud cymunedau yn fwy gwydn.

Cyfartal

Drwy gefnogi mynediad teg i gyngor, gwybodaeth a chymorth cysylltiedig â thai, bydd y BGC yn helpu i leihau anghyfartaleddau cysylltiedig â thai a dileu rhwystrau.

Cymunedau Cydlynol

Drwy gefnogi darpariaeth tai fforddiadwy, o ansawdd da, bydd y BGC yn helpu pobl i allu aros yn eu cartrefi a byw yn eu cymuned leol.

Y Gymraeg a Diwylliant Cymru

Drwy gefnogi pobl leol i aros yn eu cymunedau lleol, bydd y BGC yn helpu i ddiogelu a gwarchod yr iaith a'r diwylliant Cymraeg.

Cyfrifoldeb byd-eang

Drwy gefnogi darpariaeth tai effeithiol o ran ynni, o ansawdd da, bydd y BGC yn helpu pobl i chwarae eu rhan i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr a lleihau newid hinsawdd.

Darparu'r cynllun a monitro cynnydd

Yn ei rôl fel Bwrdd y Rhaglen, bydd darparu'r Cynllun hwn yn cael ei fonitro gan y BGC drwy adroddiadau cynnydd ac uchafbwyntiau rheolaidd i'r cyfarfodydd. Fel rhan o'n trefniadau monitro, byddwn yn llunio adroddiad blynyddol yn manylu'r cynnydd a wnaed gan y BGC i gyflawni a darparu'r Cynllun Lles. Bydd adrodd yn canolbwyntio ar weithgareddau a drafodwyd gan y Bwrdd a chynnydd unrhyw is-grwpiau (i'w benderfynu) wedi'i sefydlu i gyflawni ffrydiau gwaith penodol. Mae'r setiau Asesiad Lles yn gosod y gwaelodlin ar gyfer llwyddiant y cynllun hwn, a byddwn yn defnyddio dangoswyr a amlygwyd eisoes i fesur cynnydd ein gweithgareddau.

Mae Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu hefyd yn bodoli rhwng Conwy a Sir Ddinbych ac mae'n gyfrifol am graffu effeithlonrwydd llywodraethu'r BGC, y penderfyniadau mae'n eu gwneud a'r camau mae'n eu cymryd. Y bwriad yw rhoi cyfrifoldeb am herio ac atebolrwydd yn lleol.

Sgwrs barhaus

Roedd ymgysylltu drwy Sgwrs y Sir yn rhan bwysig o gasglu barn leol ar les o fewn cymunedau. Rydym eisiau parhau i ymgysylltu gyda phobl a chymunedau ar draws Conwy a Sir Ddinbych mewn ffordd ystyrlon, yn ogystal â gyda'r gweithlu yn ein sefydliadau. Mae'n hanfodol ein bod yn ystyried pwysigrwydd cynnwys pobl â diddordeb mewn cyflawni'r amcanion lles a sicrhau bod y bobl hynny'n adlewyrchu amrywiaeth ein poblogaethau.

Byddwn yn cymryd camau ychwanegol y tu allan i gyfarfodydd i sicrhau bod llais y cyhoedd yn cael ei glywed, ac yn parhau i helpu i gyflawni'r Cynllun Lles symud ymlaen. Mae gan bob sefydliad partner BGC ei ddull ei hun ar gyfer ymgysylltu gan gynnwys ymgysylltu digidol drwy'r cyfryngau cymdeithasol. Mae'r BGC wedi ymrwymo i rannu negeseuon allweddol rhwng sefydliadau BGC ar ddigwyddiadau ymgysylltu, yn ogystal â hybu gweithgareddau BGC. Fodd bynnag, byddwn hefyd yn archwilio cyfleoedd i ymgysylltu'n gydlynol fel partneriaid o amgylch ein themâu a rennir a galluogi dull mwy cyfannol ar gyfer gweithredu.

Mae ein holl gyfarfodydd ffurfiol yn cael eu cynnal yn gyhoeddus ac yn agored i unrhyw un arsylwi. Am restr o ddyddiadau a lleoliadau gallwch ymweld â'n gwefan.